

Gestor de terminologia multilingüe d'accés lliure

Jordi Bover Salvadó
Marta Grané Franch
TERMCAT, Centre de Terminologia

Attending the demand of several sectors asking for a terminology management tool suitable for specific or personal use, TERMCAT has developed a free-access terminology manager, available at our website (www.termcat.cat). The tool, addressed to anyone interested in carrying out terminographic work, enables the management of any multilingual project that involves the compilation of terms in different languages and the systematization of concepts from different fields of knowledge. We would like to underline that every user would be able to customize the terminology management tool according to the project features and their personal needs, in order to speed up the process of data creation and modification. The most relevant contributions of the TERMCAT free-access terminology management tool are the following:

- *Organizing the information in conceptual files.*
- *Including or deleting denominations, definitions, notes, contexts, observations and their attributes-grammatical category, range, linguistic hierarchy, source-in n languages.*
- *Consulting and modifying the properties of a dictionary-name, description, languages, ordering.*
- *Creating, maintaining and consulting the concept structure of a dictionary.*
- *Organizing the files in thematic or alphabetical order, and according to language.*
- *Allowing search based on the combination of a wide range of criteria: denominations, definitions and notes; and also according to language, field structure, hierarchy, grammar category or source.*
- *Consulting the alphabetical or thematic index of a dictionary.*
- *Consulting the files by edition mode or consultation mode.*
- *Importing and exporting a selection of files in several formats.*

Conscients de la demanda de diversos sectors de poder disposar d'un gestor de terminologia per a usos aplicats a àmbits de treball vinculats amb la disciplina terminològica, el TERMCAT ha desenvolupat el GesTerm, un gestor de terminologia descarregable, que es posa a disposició del públic en general per mitjà del lloc web del centre de terminologia (www.termcat.cat).

Quant a especificacions tècniques, convé destacar que es tracta d'una aplicació amb llicència de programari lliure, subjecta a la llicència GNU/GPL, de manera que qualsevol usuari pot accedir al codi font, adaptar l'aplicació a les seves necessitats i posar a disposició de la comunitat les noves versions. Està concebuda com a multiplataforma, a partir d'una màquina virtual Java (JDK 5.0 i següents).

Quant a funcionalitats principals, el GesTerm facilita la gestió de qualsevol treball que inclogui la necessitat de compilar i sistematitzar nocions d'un àmbit d'especialitat concret en diferents llengües simultàniament. Respecte d'altres formularis per a la recopilació de terminologia, destaca en primer lloc pel seu caràcter lliure i gratuït, i en segon lloc, pel tractament sistemàtic de les informacions terminològiques, per la inclusió de camps metodològicament importants (com ara la consignació de fonts de les informacions o l'estructuració temàtica de les dades), per la generació automàtica d'algunes dades (com els índexs de denominacions per llengües), i per la disponibilitat d'eines per a la revisió qualitativa del contingut (com ara l'opció de cercar i agrupar els articles terminològics segons diversos paràmetres).

1. Generalitats del Gesterm

La unitat de treball del GesTerm són les fitxes terminològiques que es poden agrupar, al seu torn, en diccionaris. És rellevant de ressaltar que tota la informació sobre un mateix concepte es recull en la mateixa fitxa terminològica: denominacions en diferents llengües (incloses remissions a abreviacions, sigles...), definicions en diferents llengües, notes, contextos d'ús... També, que permet un tractament multilingüe de la informació, de manera que qualsevol denominació en qualsevol llengua pot ser la clau d'ordenació d'un diccionari.

El GesTerm facilita la gestió de les dades des de la fase inicial d'un projecte atès que permet el tractament integrat de l'arbre de camp associat al diccionari objecte de treball: es pot elaborar en el GesTerm mateix i assignar cada fitxa a la branca que li correspon.

Igualment, és útil des de l'inici del buidatge o de l'alimentació de les fitxes, atès que no té restriccions denominatives en una llengua en concret en fer altes de fitxes: permet crear una fitxa només amb una única denominació (en la llengua que sigui).

2. Descripció de la fitxa del Gesterm

Els elements de la fitxa del GesTerm són fruit d'una tria basada en l'experiència del treball terminològic. L'eina disposa de múltiples opcions de personalització i els camps presentats per defecte són una proposta de treball; però en qualsevol cas l'obligatorietat d'emplenar alguns camps, o si més no el seguiment d'un recorregut guiat, obliga a ser metodològicament més rigorós que no pas si es treballa en una plantilla de camps lliures.

Concretament, una fitxa presenta els camps següents: Denominacions (amb la indicació de llengua, la categoria gramatical, la font, la marca de ponderació i la jerarquia entre denominacions relacionades), Definicions, Notes, Observacions, Àrea temàtica i Context.

3. Descripció de les opcions de gestió dels menús del Gesterm

Tot seguit descriurem a grans trets els principals menús i formularis que constitueixen el GesTerm.

Diccionari

Aquest formulari permet:

- Crear un nou diccionari, establir-ne les propietats generals i consultar-les posteriorment.
- Assignar les llengües que farà servir un diccionari determinat, i establir-ne l'ordre de prioritats.
- Crear o editar l'arbre de camp d'un diccionari.

Treball terminològic

Aquest formulari permet:

- Donar d'alta una fitxa nova, donar-ne de baixa una d'existent o afegir informació, o modificar-la, en qualsevol camp de la fitxa.
- Mostrar un índex de les denominacions principals de les fitxes existents en un diccionari, al qual es poden aplicar diversos filtres, fent una cerca per una àmplia gamma de criteris segons la grafia de les denominacions, de les definicions i les notes; i també segons la llengua, l'àrea temàtica, la jerarquia, la categoria o les fonts. Tots aquests criteris no són excloents sinó que es poden combinar.

Manteniments

El GesTerm ofereix un ampli marge de personalització per mitjà dels menús de manteniment. En aquests, es presenten un seguit de taules, lligades als desplegable d'alguns camps de la fitxa, en què es poden editar els elements que es mostraran, entre d'altres, com a fonts, categories, jerarquies, marques de ponderació i indicadors de llengua.

L'objectiu d'aquest formulari de manteniments és que cada usuari pugui personalitzar el GesTerm segons les necessitats de treball o segons les preferències personals, i així agilitar els processos de creació i de modificació de la informació en la base de dades.

Informes

Els informes són llistats que presenten detalladament la informació terminològica recollida en els diccionaris. Aquests informes estan orientats a exportar informació de la base de dades per poder disposar-ne, en forma impresa o en suport electrònic, i poder-la emmagatzemar o enviar. Es poden generar en diversos formats, com ara .pdf, .rtf o .xml.

Així mateix, es poden generar informes estadístics de fitxes i denominacions, àrees temàtiques i fonts. El resultat en aquests casos és una llista de paràmetres i la xifra resultant corresponent.

Eines

Tot i que el GesTerm està concebut principalment per a un treball autònom, la transferència d'informació cap al Gestor de Terminologia del TERMCAT està prevista en les funcionalitats del GesTerm, i es materialitza mitjançant les eines d'importació i exportació de dades.

Aquestes mateixes eines serveixen per al treball col·laboratiu entre diferents aplicacions GesTerm i l'intercanvi de dades, mitjançant fitxers d'importació i exportació que es creen amb l'extensió .term.

Ajuda

Finalment, el GesTerm incorpora una ajuda en línia que n'especifica amb detall el funcionament i facilita la resolució de dubtes que puguin sorgir. I, encara, a la pàgina web de l'eina, es posa a disposició dels usuaris l'adreça gesterm@termcat.cat per a l'atenció personalitzada de dubtes i la recepció d'observacions i comentaris.

4. Resum

Per acabar, podem resumir a grans trets les aportacions d'aquesta eina de treball:

- Disposar d'un recurs lliure i gratuït, que es pot millorar i adaptar en benefici de tota la comunitat d'usuaris.
- Organitzar la informació terminològica en fitxes conceptuals i en diccionaris.
- Consultar i modificar les propietats d'un diccionari (nom, descripció, llengües de treball i criteris d'ordenació).
- Crear, mantenir i consultar l'arbre de camp d'un diccionari.
- Organitzar les fitxes en ordre temàtic o alfabètic i a partir de la llengua seleccionada.
- Fer altes o baixes de denominacions, definicions, contextos, notes, observacions i dels seus atributs (categoria gramatical, marques de ponderació, indicacions de jerarquia, fonts) per a cada fitxa, en n llengües.
- Fer cerques per una àmplia gamma de criteris segons la grafia de les denominacions, de les definicions i les notes; i també segons la llengua, l'àrea temàtica, la jerarquia, la categoria o les fonts. Tots aquests criteris no són excloents sinó que es poden combinar.
- Consultar l'índex alfabètic o temàtic d'un diccionari.
- Accedir a les fitxes en mode d'edició o en mode de consulta.
- Importar i exportar seleccions de fitxes en diversos formats, entre aplicacions compatibles.